

ZAGREB PRIDE

Godišnji izvještaj o radu
2024.

Programski pravac #1

Zagovaranje jednakopravnosti LGBTIQ osoba

1.1. Praćenje i zagovaranje poštivanja prava LGBTIQ osoba

Udruga Zagreb Pride redovito prati i zaprima prijave slučajeva diskriminacije, nasilja, prijetnji, uznemiravanja i govora mržnje (javno poticanje na nasilje) na osnovu spolne orijentacije, rodnog identiteta i rodnog izražavanja. Dio prijava i sumnji do nas dolazi izravno, preko sustava koji se naziva „Rozi megafon“ (mobitel, mail, poruke u pretincima profila na društvenim mrežama), a dio dolazi izravnim kontaktima. Slučajevi se obrađuju i po potrebi prosljeđuju odvjetničkom uredu te se, po konzultacijama svih dionika_ca, donosi odluka o prekretanju postupka ili nekoj drugoj mjeri, odnosno savjetuju korisnici_ce o najpogodnijim pravnim radnjama ili drugim oblicima djelovanja.

U 2024. nastavljena je suradnja s Odvjetničkim uredom Labavić u pružanju pravnog savjetovanja i/ili zastupanja za LGBTIQ osobe. Za usluge odvjetničkog ureda Zagreb Pride je osigurao sredstva iz različitih izvora.

Zagreb Pride ove je 2024. godine zaprimio ukupno sedam prijava za nasilje motivirano mržnjom i jedanaest za prijetnje, ponižavanje i/ili uznemiravanje na temelju seksualne orijentacije i/ili rodnog identiteta, dok je prijava koje upućuju na diskriminaciju bilo tri. **Sveukupno smo zaprimili 21 prijavu** i u svi su prijavitelji_ice dobili pravni savjet i podršku dok je u osam slučajeva odvjetničkom uredu dana punomoć te su naše odvjetnice postupale u ime žrtava podnoseći prekršajne i kaznene prijave.

Posebno zabrinjava što su u 2024. godini zabilježena tri slučaja težih fizičkih napada i to u obliku klopke preko aplikacije za susrete gej muškaraca. To ukazuje na pojavu povremenih organiziranih skupina koje se predumišljajem izvode napade i pljačke, u očekivanju da neće bit prijavljeni.

Dodatno smo pružali savjete i informacije **u još pet slučajeva** vezanih za supsidijarnu zaštitu i prava trans osoba na zdravstvene usluge vezane za tranziciju.

I ove godine smo u Mjesecu ponosa te neposredno nakon održavanja Povorke ponosa zabilježili_e povećanje govora mržnje na društvenim mrežama, zatim prijeteće i uvredljive poruke na e-mail i u pretince za poruke te uvrede i verbalne napade na pripadnike_ce LGBTIQ zajednice na javnim mjestima u gradu. Riječ je često u vulgarnim uvredama, prijetnjama i mrziteljskim porukama koje se uglavnom ne prijavljuju, već informacije do nas dolaze izravno od pripadnika_ica LGBTIQ zajednice. Također, i ove godine zabilježeno je skidanje, trganje i otuđenje LGBTIQ zastava sa stjegova na gradskim trgovima.

U sklopu projekta „Jačanje sustava zaštite i osnaživanje zajednica za prepoznavanje i suzbijanje govora mržnje u Hrvatskoj“, koji smo 2023. i na početku 2024. provodili_e u partnerstvu s Kućom ljudskih prava Zagreb, objavili smo analizu narativa govora mržnje usmjerenog prema LGBTIQ osobama i zajednici. Posebno ističemo da je na meti govora mržnje i raznih oblika širenja lažnih informacija i manipulacija bila trans zajednica i trans i nebinarne osobe.

Koordinator Zagreb Pridea je od 2021. član **Radne skupinu za praćenje zločina iz mržnje** (pri Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH) kao predstavnik LGBTIQ zajednice i organizacija koje se bave suzbijanjem i praćenjem pojavnosti zločina počinjenih iz mržnje na temelju seksualne orijentacije i rodnog identiteta. Radna skupina formirana je po donošenju novog Protokola o postupanju u slučaju zločina iz mržnje. U 2024. održana su tri sastanka na kojima je predstavnik Zagreb Pridea izlagao o problemima s neprijavlivanjem zločina iz mržnje na temelju konkretnih primjera koje smo prikupili i evidentirali.

U ožujku 2024. koordinator Zagreb Pridea je po prijavi na Javni poziv imenovan u **Povjerenstvo za izradu i praćenje provedbe [Programa Grada Zagreba za ravnopravnost LGBTIQ+ osoba za razdoblje do kraja 2026. godine](#)**. Povjerenstvo je održalo dvije sjednice i izradilo **[Nacrt prijedloga Programa Grada Zagreba za ravnopravnost LGBTIQ+ osoba za razdoblje do kraja 2026. godine](#)**. Zagreb Pride je predložio dvije mjere koje su i usvojene. Program je upućen na javno savjetovanje te se očekuje da će ga uskoro usvojiti Gradska skupština Grada Zagreba.

1.2. Životno partnerstvo i ostvarenje prava LGBTIQ osoba na obiteljski život

U 2024. godini Zagreb Pride nastavio je s redovitim nadgledanjem primjene Zakona o životnom partnerstvu te zakonodavstva i sudske prakse vezanih uz suzbijanje diskriminacije i zločina iz mržnje protiv LGBTIQ osoba. Nastavili_e smo održavati i internetsku stranicu <https://www.zivotnopartnerstvo.com/hr/> na kojoj su dostupne sve relevantne informacije vezane za životno partnerstvo u Hrvatskoj.

Dobar dio upita koje je Zagreb Pride zaprimio u 2024. godini, njih četnaest, odnosio se na savjetovanje oko prava i obveza koje proizlaze iz životnog ili neformalnog životnog partnerstva osoba istoga spola (proceduralne stvari, strani državljanke, spajanje obitelji, boravišne dozvole, uvjeti žurnog postupka, uvjeti sporazumnog ili sudskog raskida). U tri složenija slučaja kod davanja proceduralnog ili pravnog savjeta konzultiran je suradnički odvjetnički ured.

U Mjesecu i ponosa u sklopu Povorke ponosa i Zagreb Pride je obilježio Desetu godišnjicu donošenja Zakona o životnom partnerstvu. U sklopu obilježavanja udruga je uručila četiri svečane povelje osobama iz političkog i institucionalnog života koje su bile najzaslužnije za donošenje Zakona o životnom partnerstvu. Na samu godišnjicu, objavili smo priopćenje i obljetnicu obilježili u Hrvatskom saboru.

1.3. Zakonsko priznavanje roda i samoodređenje spola

I u 2024. zamijećeno je da se transrodne osobe i dalje suočavaju s diskriminacijom u većini upravnih postupaka. Zagreb Pride zaprimio je nekoliko upita o postupku pravnog priznavanja roda, medicinske tranzicije i/ili prijave diskriminacije te osigurao adekvatno savjetovanje.

1.4. Godišnji izvještaj ILGA-e i periodički izvještaj ECRI-ja

U 2024. Zagreb Pride sudjelovao je u izradi godišnjeg izvještaja ILGA-e publikacije koja bilježi stanje ljudskih prava LGBTIQ osoba u 54 države i 4 europske institucije unutar jedne kalendarske godine na području Europe i središnje Azije.

Izradili smo pisani izvještaj i održali informativni sastanak s predstavnicima Europskog povjerenstva za suzbijanje rasizma i netolerancije Vijeća Europe (ECRI) i time dali doprinos izvještaju ECRI-ja za Hrvatsku u pogledu položaja i diskriminacije LGBT osoba, poduzetih mjera i akcija u suzbijanju diskriminacije.

1.5. Edukacije, radionice i javno istupanje

U 2024. predstavnici_cce Zagreb Pride održali su niz izlaganja, javnih prezentacija i tribina namijenjenih raznim profilima osoba koje se bave zaštitom ljudskih prava, bilo da djeluju u civilnom društvu, bilo da rade u institucijama. Kao najvažnije ističemo:

- a) Radionica Pojavnost govora mržnje, načini praćenja i reagiranja na govor mržnje (dio projekta „Jačanje sustava zaštite i osnaživanje zajednica za prepoznavanje i suzbijanje govora mržnje u Hrvatskoj“) u Splitu za LGBT Centar Split i njihove volontere_ke.
- b) [Online](#) kampanja o prepoznavanju i prijavljivanju Govora mržnje, u suradnji s influencerom Svenkyjem;
- c) Trening za tijela kaznenog progona o procesuiranju govora mržnje u skladu s ljudskim pravima na Policijskoj akademiji u Zagrebu, u organizaciji KLJP i Zagreb Pridea;
- d) Predavanje na seminaru iz kaznenog prava studentima Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Zagreb Pride je bio prisutan u medijskom prostoru tijekom cijele godine, a posebice u Mjesecu ponosa i u dane uoči Povorke ponosa. Sveukupno smo evidentirali_e 40-ak raznih medijskih istupa (priopćenja, izjave i komentari za portale i tisak, TV i radio nastupi).

Programski pravac #2

Djelovanje u i prema LGBTIQ zajednici

2.1. Povorka ponosa LGBTIQ osoba, zajednice i obitelji

Dvadeset i treća Povorka ponosa LGBTIQ osoba, zajednica i obitelji održala se 1. lipnja 2024. godine pod sloganom „Ustale i ostale! – Ustali i ostali!“. Povorku ponosa osmislio je i organizirao Organizacijski odbor koji se okupio u ožujku. OOPP je činilo 15 mlađih članova_ica LGBTIQ zajednice koji su se odazvali javnom pozivu i članovi_ice udruge.

Povorka je dijelom bila posvećena desetoj godišnjici usvajanja Zakona o životnom partnerstvu. U Proglasu, koji je i pročitao na pozornici, ukazalo se na prava koja nam pripadaju po Ustavu i drugim zakonima. Istaknuli smo da smo se za sva prava koja smo ostvarili_e mi izborili_e. Ponovo smo istaknuli manjak LGBT centra u glavnom gradu i kako smo ujedno najveća i najmanje reprezentirana manjina u Republici Hrvatskoj. Najveći fokus ipak je bio u proslavi desete godišnjice usvajanja Zakona o životnom partnerstvu te je na pozornici prvi puta javno sklopljeno životno partnerstvo.

Povorka ponosa započela je okupljanjem ispred HNK-a, te u 16.00h krenula gradskim ulicama i trgovima: Frankopanskom, Ilicom, Trgom bana J. Jelačića, Jurišićevom, Draškovićevom sve do Ribnjaka, Parka ponosa. U Parku ponosa na Ribnjaku održao se aktivistički prosvjedni skup, s početkom u 17:30h. Nakon obraćanja predstavnika_ica Organizacijskog odbora Povorke ponosa i drugih prigodnih govora, slijedilo druženje i zabavni program koji je obuhvaćao nastupe umjetnika_ica: Marko Bošnjak, Raiven, Alka Vuica i nezavisni dreg izvođači_ice.

U Povorci i na prosvjednom skupu sudjelovalo je oko pet tisuća ljudi.

2.2 Mjesec ponosa

Mjesec ponosa tradicionalna je kulturno-umjetnička manifestacija koja prethodi Povorki ponosa. Redovito se od 2008. godine održava u svibnju i lipnju, prvo kao Tjedan ponosa, a potom od 2017. kao Mjesec ponosa. Uobičajeno se manifestacija otvara 17. svibnja, na Međunarodni dan protiv homofobije i transfobije (IDAHOT), koji se kao važan datum vrijedan obilježavanja preporučuje na razini Europske unije te je uvršten i u Nacionalnu politiku za ravnopravnost spolova Republike Hrvatske kao datum koji bi institucije javne vlasti trebale obilježiti, u suradnji s organizacijama civilnog društva, ili financijski podržati njegovo obilježavanje.

Program je obuhvaćao sljedeće stavke:

17. 5. 2024. Međunarodni dan borbe protiv homofobije, transfobije, interfobije i bifobije (IDAHOBIT)

Program se tradicionalno otvara 17. svibnja, na Međunarodni dan protiv homofobije (IDAHOT) podizanjem zastava duginih boja na stjegove na glavnim zagrebačkim trgovima. Zastave se u Zagrebu podižu od 2007. godine i važan su znak vidljivosti i integracije LGBTIQ osoba i zajednice u naše društvo. Isticanjem zastava na stjegove u centru grada, Zagreb šalje pozitivnu poruku, a i upisuje se na mapu europskih gradova koji na sličan način podržavaju povorke ponosa.

21. 5. 2024. Kvi(r)z

Crni mačak, Mesnička 12

Zabavni pub kviz za zajednicu. Sudionici_ce su u sklopu pub kviza sudjelovali u diskusiji o LGBT pop kulturi, povijesti, teoriji i praksi.

25. 5. 2024. Likovna radionica izrade transparenata i dekoracija za Povorku ponosa

AKC Medika, Pierottijeva 11

Polaznici_ce su naučili_e kako artikulirati i vizualno oblikovati političke poruke te kako samostalno izraditi ekološke ukrase. Uoči Povorke ponosa održane su i dvije edukativne radionice bubnjanja koje je organizirao kolektiv Drum'n'Bijes.

15.6.2024.

Karaoke & Lip Sync Night: Tko pjeva, strejt ne misli @ Caffe bar & Night Club „Spunk“, Ulica Hrvatske bratske zajednice 4

Sudionici su kroz program karaoka sudjelovali u proslavi kvir i LGBT kulture kroz pjevanje i plesanje. Unutar programa karaoka nalazila se STRANA i domaća glazba raznolikih žanrova.

2.3. Psihosocijalna podrška LGBTIQ osobama

Zagreb Pride je u 2024. pružao psihosocijalnu podršku LGBTIQ osobama kroz grupe psihosocijalne podrške i individualnim savjetovanjima i susretima. Savjetovanjem je sveukupno obuhvaćeno 25 korisnika_ca, a najčešće je pružena podrška u prevladavanju traumatskog iskustva nasilja ili diskriminacije te podrška vezana za pitanje rodnog identiteta i/ili spolne orijentacije.

Nastavljen je rad na projektu Rozi megafon - Pravna i psihosocijalna podrška LGBTIQ žrtvama nasilja u sklopu kojeg je psihološku podršku pružala stručna suradnica psihologinja i psihoterapeutkinje Lejla Talić. Susreti su se odvijali u sigurnom, a polaznici_e imali_e priliku povezati i upoznati jedni_e s drugima, te raditi na različitim aspektima svog života kako bismo zajedno gradili_e mrežu podrške i prihvaćanja u sebi i u svojoj okolini.

Sveukupno je održano 6 susreta zatvorene grupe i dvije veće i otvorene grupe psihosocijalne podrške, u radioničarskoj formi, koje smo započeli održavati 2023. godine pod nazivom Queer sex talks.

Prva u 2024. je održana 11. ožujka te je obuhvatila teme prepoznavanja i napuštanja toksičnih odnosa te liječenja ljubavne boli, a sudjelovalo je 15 osoba. Druga je održana 8. travnja 2024. na temu održavanja kvalitetnog seksualnog i romantičnog odnosa, a odazvalo se 18 osoba.

2.4. Volontiranje

U 2024. godini u aktivnostima Zagreb Pridea volontiralo je 18 osoba. Ukupan broj volonterskih sati iznosio je 848.

Programski pravac #3

Organizacijski razvoj i projekti

3.1. Strateški plan za razdoblje 2024. – 2028.

Strateški plan pripreman je početkom 2024. godine, u participativnom procesu u kojem su sudjelovali članice i članovi Zagreb Pridea, dio stalnih volonterki i volontera, vanjski suradnici organizacije te stručna konzultantica. U pripremi su korišteni rezultati analize situacije iz usmenih konzultacija koje su koordinator i stručna suradnica proveli u prosincu 2023. i siječnju 2024., stručna literatura i drugi radni materijali.

Uz ocjenu aktualnog konteksta i osvrt na postignuća u prethodne četiri godine, Strateški plan Zagreb Pridea nudi pregled dosadašnjih postignuća, analizu trenutne socijalno-političke situacije te osvrt na organizacijsku strukturu i kapacitete Udruge. Uz to, provedena je SWOT analiza koja prikazuje snage, slabosti, prilike i prijetnje te ključne izazove koje su osnova za definiranje strateških pravaca, specifičnih ciljeva i načina rada organizacije u nadolazećem razdoblju.

Strateški plan Zagreb Pridea zamišljen je kao živi dokument čija će se primjena pratiti te koji će se periodično revidirati s obzirom na primijećene promjene u kontekstu našeg djelovanja. Također, plan će se redovito koristiti u razradi operativnih godišnjih planova, programa, pripremi projekata i procjeni uspješnosti djelovanja Zagreb Pridea. Početkom godine.

3.2. Projekti

U 2024. Zagreb Pride provodio više većih i manjih projekata.

Mjesec ponosa 2024.

Povorka ponosa 2024.

Jačanje sustava zaštite i osnaživanje zajednica za prepoznavanje i suzbijanje govora mržnje u Hrvatskoj

“Jačanje sustava zaštite i osnaživanje zajednica za prepoznavanje i suzbijanje govora mržnje u Hrvatskoj” projekt je kojem je bio nositelj Kuća ljudskih prava Zagreb u partnerstvu sa Zagreb Prideom i Human Rights House Foundation iz Norveške. Projekt je bio usmjeren na formuliranje holističkog pristupa za borbu protiv govora mržnje čime će se postići dugoročne društvene promjene u području prava na zaštitu od diskriminacije i slobodu izražavanja. Govor mržnje kontinuirano je prisutan problem koji jača, a za čije rješavanje nedostaje sustavnog istraživanja i praćenja; institucije nemaju sustavan pristup, a građani teško razabiru kanale za prijavu govora mržnje nadležnim tijelima.

Stoga je razvijen cjelovit pristup problemu koji se sastoji od aktivnosti praćenja pojavnosti govora mržnje, narativa govora mržnje; praćenja i analize implementacije preporuka međunarod. tijela za zaštitu ljudskih prava u suzbijanju govora mržnje te izrade i zagovaranja Akcijskog plana za borbu protiv govora mržnje. Uključivanjem OCD-a u izradu i zagovaranje implementacije Akcijskog plana, osnažuje se zagovaračka uloga civilnog društva, a projekt ostvaruje i mutiplikacijski učinak jer će se metode, analize, alati i pristupi modelu osnaživanja ranjivih skupina koji će biti razvijeni, multiplicirati na druge OCD-e i institucije, koji će ih moći primijeniti u svom radu.

Projektom se ostvaruje pravo na sudjelovanje u društvenom i političkom životu svih građana, a pogotovo pripadnika manjinskih i ranjivih društvenih skupina koje su najčešće žrtve govora mržnje. Kroz aktivnosti edukacija za osnaživanje ranjivih skupina i OCD-a koje s njima rade te kroz medijsku kampanju, ranjive skupine dodatno će se osnažiti za prepoznavanje i prijavljivanje govora mržnje te će se o ovom problemu informirati i šira javnost.

Rozi megafon – Pravna i psihosocijalna podrška LGBTIQ žrtvama nasilja

Projekt se sastoji i obuhvaća individualnu i grupnu psihosocijalnu podršku LGBTIQ žrtvama nasilja te pravnu podršku u vidu savjetovanja i/ili pravnog zastupanja. Aktivnosti projekta sastoje se od individualne psihosocijalne podrške koja je fokusirana na radu na traumama koje su nastale uslijed homofobnog nasilja i/ili diskriminacije; grupne psihosocijalne podrške s ciljem vraćanja osjećaja sigurnosti; pravne podrške i savjetovanje LGBTIQ žrtvama nasilja te održavanja sustava za evidentiranje i praćenje slučajeva diskriminacije i nasilja protiv LGBTIQ osoba.

3.4. Članstvo i osoblje

Udruga je u 2024. brojala 7 osoba. U Zagreb Prideu u 2023. bile su zaposlene tri osobe: Franko Dota (koordinator), Ela Lugarić Hodak (financijsko-administrativna asistentica i suradnica na projektima) do kraja srpnja, i Ivan Adam Šestan (programski koordinator) od rujna.